

RAADSVOORSTEL

Beleidskader Financiële bestaanszekerheid

Gemeente **Zeist**

Portefeuillehouder Laura Hoogstraten

Opsteller Luca Meijer

Zaak/stuknummer

Besluit college

Ontvangst 12 juni 2024
griffie

Ronde Tafel

Debat

Raadsvergade
ring

Onderwerp

Beleidskader Financiële bestaanszekerheid

Doel van het voorstel

Akkoord van de gemeenteraad op het beleidskader Financiële Bestaanszekerheid. Dit beleidskader omvat de ambitie, visie en speerpunten voor een integrale meerjarige aanpak. Middels dit beleidskader zet de gemeente Zeist in op het versterken van de financiële bestaanszekerheid van inwoners.

Voorgesteld besluit

1. Instemmen met het beleidskader Financiële Bestaanszekerheid 2024-2027
2. Instemmen met het verwerken van de budgettaire consequenties (dekking uit stelpost effecten samenleven) in de eerstvolgende technische begrotingswijziging.

Besluit Raad

Inhoud (korte samenvatting)

In het voorliggende beleidskader geven we aan hoe we als gemeente Zeist invulling geven aan het financiële bestaanszekerheidsbeleid '*Bestaanszekerheid voor Iedereen*' voor de komende vier jaar. Dit nieuwe kader financiële bestaanszekerheid omvat een visie, uitgangspunten en vier speerpunten waar we de komende jaren (extra) op willen inzetten. De nieuwe speerpunten en uitgangspunten komen voort uit de conclusies van de beleidsevaluatie, gesprekken met inwoners en de (landelijke-) beleidsontwikkelingen. Met dit beleidskader leggen we de basis om de komende jaren te werken aan het versterken van de financiële bestaanszekerheid van onze inwoners.

VERDIEPING

Inleiding (met aanleiding en historie; voorafgaande raadsbesluiten met link)

De afgelopen jaren stonden in het teken van snel handelen op de korte termijn om zo de effecten te dempen van corona en de stijgende (energie-)prijzen door de geopolitieke ontwikkelingen. Mede als

gevolg hiervan is er een toenemende aandacht voor bestaanszekerheid in het politieke- en maatschappelijke debat. Zowel lokaal als door het Rijk zijn er aanvullende maatregelen genomen om inwoners tijdelijk door de (energie) crisis heen te helpen. Op dit moment lijkt de situatie te zijn gestabiliseerd en hebben de landelijke- en lokale aanvullende maatregelen een positief effect. Dit betekent dat het nu de tijd is om verder vooruit te kijken en meerjarenbeleid op te stellen. Eveneens is in het uitvoeringsprogramma (UVP) van het Coalitieakkoord opgenomen dat het bestaanszekerheidsbeleid geactualiseerd wordt.

In de vorige collegeperiode hebben we vanuit het Zeister bestaanszekerheidsbeleid *'Een steuntje in de rug voor inwoners die leven in financiële krapte'* (17RV032) gewerkt aan het terugdringen van armoede, tegengaan van geldzorgen en het vergroten van kansengelijkheid. We gaan door met het versterken van de financiële bestaanszekerheid van inwoners die leven in armoede en/of met een laag inkomen. Met dit nieuwe kader bouwen we voort op de maatregelen en initiatieven die goed lopen en tegelijkertijd zetten we in op een verbreding van onze aanpak.

Om te werken aan onze ambitie op het gebied van financiële bestaanszekerheid hebben we onze partners nodig. We kunnen dit niet alleen. De speerpunten die in dit beleidskader gekozen zijn, zijn daarom mede gebaseerd op input van partners om zo te komen tot een breed gedragen kader. Daarnaast zijn de speerpunten gebaseerd op een evaluatie van het vorige beleid, waarover de raad in 2023 is geïnformeerd (RIB 23.071 en RIB 24.019) en de landelijke (beleids-) ontwikkelingen zoals [Rapport-I](#) en [Rapport-II](#) over *Een zeker bestaan* van de Commissie sociaal minimum en het essay [Bestaanszekerheid als belofte](#) van de VNG. Ook hebben we inwoners met een laag inkomen gesproken door middel van interviews en een focusgroep. Met dit beleidskader leggen we de basis om de komende jaren te werken aan het versterken van de financiële bestaanszekerheid van onze inwoners zodat zij kunnen rondkomen en meedoen aan de samenleving.

Het beleidskader omvat een visie, uitgangspunten en vier speerpunten. De vervolgstap is dat we, na vaststelling van dit beleidskader, de speerpunten samen met onze partners gaan vertalen naar concrete acties en meetbare effecten. Deze worden vastgelegd in een uitvoeringsplan.

Onderstaand volgt een overzicht van de speerpunten:

- **Speerpunt 1: Meer inwoners ervaren structurele financiële bestaanszekerheid**
 - We kiezen voor een integrale benadering. Vanuit de verschillende leefgebieden en beleidsterreinen binnen het Sociaal Domein werken we gezamenlijk aan het versterken van de (financiële) bestaanszekerheid van onze inwoners.
 - We versterken het netwerk en stellen samen met maatschappelijke partners een uitvoeringsplan op en voeren vanuit de gemeente regie hierop.
 - We faciliteren en jagen innovatieve activiteiten (vernieuwde activiteiten) aan die bijdragen aan het doorbreken van financiële bestaansonzekerheid.
 - We verkennen hoe we ervaringsdeskundigen kunnen inzetten bij verdere beleidsvorming, de ontwikkelingen van maatregelen en het uitvoeringsplan.

- **Speerpunt 2: Meer inwoners ervaren dat het hebben van een laag inkomen geen belemmering is om mee te kunnen doen.**
 - We dragen bij aan financiële bestaanszekerheid door te kijken naar het bereik van de doelgroep en de effectiviteit van de voorzieningen.
 - We streven naar hulp en ondersteuning die eenvoudig te begrijpen, te vinden en aan te vragen is.
 - We bieden hulp en ondersteuning op een manier die logisch is vanuit het oogpunt van de inwoner. Niet de wijze waarop we de ondersteuning georganiseerd hebben, maar de behoefte
 - van de inwoner staat hierbij centraal. Hierbij houden we ook rekening met de effecten die langdurige stress heeft op het doen vermogen van inwoners.
 - We nemen door voorzieningen en regelingen de belemmeringen weg, zodat kinderen gelijke kansen krijgen om volwaardig mee kunnen doen en hun toekomstperspectief kunnen vergroten.
 - Naast het op orde brengen en houden van onze voorzieningen willen we ook ondersteuning bieden aan inwoners door persoonlijke ontwikkeling te ondersteunen en hun netwerken te versterken.

- **Speerpunt 3: We voorkomen dat inwoners in financiële problemen komen**
 - We gaan de kennis en vaardigheden vergroten van jongeren zodat zij een gezonde financiële start kunnen maken.
 - We zetten samen met Volwasseneneducatie in op het Spoor Taal & Geld uit de Taalaanpak om de basisvaardigheden van inwoners te vergroten.
 - We willen inwoners ondersteunen bij levensgebeurtenissen om te voorkomen dat er financiële problemen ontstaan.
 - We blijven samen met de RSD Schuldienstverlening inzetten op preventie en vroeg signalering, waardoor we inwoners met beginnende betaalproblemen eerder passende hulp kunnen bieden.

- **Speerpunt 4: Verkleinen van sociaaleconomische gezondheidsverschillen**
 - We gaan gezondheidsverschillen als gevolg van financiële bestaansonzekerheid proberen te voorkomen en/of te verkleinen. Dit gaan we door vanuit verschillende domeinen te investeren in inwoners door hulpbronnen te versterken en barrières weg te nemen op het gebied van gezondheid.

ARGUMENTEN VOOR EN TEGEN

1. De looptijd van het vorige bestaanszekerheidsbeleid is afgelopen. Daarnaast is er in het uitvoeringsprogramma van het coalitieakkoord opgenomen dat het bestaanszekerheidsbeleid geactualiseerd wordt. Ook zijn uitgangspunten uit dit vorige beleid niet meer in lijn met de veranderende actualiteit en de lokale- en landelijke beleidsontwikkelingen.
2. De visie en speerpunten uit het voorliggende beleidskader zijn tot stand gekomen op basis van verschillende input en ontwikkelingen. Zo is er een uitgebreid participatief proces doorlopen en is het vorige bestaanszekerheidsbeleid geëvalueerd. Daarnaast zijn de speerpunten gebaseerd op ontwikkelingen zoals de rapporten van de Commissie sociaal minimum en de landelijke aanpak geldzorgen, armoede en schulden.
3. De terreinen bestaanszekerheid en gezondheid, sport en bewegen zijn nauw met elkaar verbonden. Het proces om te komen tot nieuw beleid is samen en gelijktijdig doorlopen. Zo konden verbanden tussen de domeinen gelegd worden. Uiteindelijk heeft dit geleid tot één gezamenlijk speerpunt: verkleinen sociaal economische gezondheidsverschillen. Dit speerpunt komt in zowel het voorliggende beleidskader als in het beleidskader Gezondheid, Sport en Bewegen terug (welke later dit jaar wordt voorgelegd aan uw raad). Ook bij het opstellen van de uitvoeringsplannen en in de uitvoering zullen we nauw de verbinding zoeken.
4. Bestaanszekerheid is een complexe opgave en vergt een doorlopende inzet, die niet na vier jaar kan worden afgevinkt. Daarnaast is inkomenspolitiek voorbehouden aan het Rijk. Dit betekent dat we als gemeente armoede niet kunnen oplossen. Daarentegen kunnen we als gemeente, met onze maatschappelijke partners en vanuit een integrale werkwijze binnen het Sociaal Domein, wel de dienstverlening rondom onze regelingen optimaliseren, de stress en zorgen aanpakken die met armoede gepaard gaan, ons inzetten om financiële problemen bij onze inwoners te voorkomen en ervoor zorgen dat meedoen ondanks een laag inkomen mogelijk is.

TOELICHTING

Participatie

Samen met de RSD en andere sociale partners hebben we aan dit beleid gewerkt.

Voorafgaand aan de totstandkoming van dit kader is een breed participatief proces doorlopen.

Hierdoor hebben we het aflopende beleid goed kunnen evalueren en de veel input opgehaald.

Allereerst is er een evaluatie van de huidige plannen uitgevoerd middels beschrijvende documentanalyses. Vervolgens heeft GGD regio Utrecht (GGDrU) interviews afgenomen met stakeholders die actief zijn op het gebied van bestaanszekerheid. De interviews bestonden uit een terugblik op de afgelopen periode en daarnaast is input opgehaald voor de komende periode. Om niet alleen stakeholders te bevragen, maar ook inwoners, heeft GGDrU een panelonderzoek uitgevoerd. 799 inwoners uit Zeist hebben deelgenomen aan het onderzoek. Ter verdieping heeft de GGDrU ook een focusgroep georganiseerd. Hierin is de GGDrU met zeven inwoners in gesprek gegaan over 'hoe het is om rond te komen met weinig geld'.

Daarnaast heeft adviesbureau K2 om nog beter zicht te krijgen op de signalen en behoeften van inwoners die leven met een laag inkomen een onderzoek onder inwoners uitgevoerd. Dit onderzoek bestond uit straatinterviews en interviews met inwoners. Al deze input heeft geleid tot contouren voor het nieuwe beleid, welke in het najaar van 2023 verder uitgewerkt zijn met de betrokken stakeholders. Tijdens de bijeenkomst in november 2023, waarbij zo'n twintig externe partners aanwezig waren, hebben zij de mogelijkheid gekregen om voorstellen te doen aan de gemeente Zeist. Dit draagt tevens bij aan draagvlak voor de nieuwe kaders.

Tot slot hebben uw raad en de Adviesraad Sociaal Domein meegedacht en geadviseerd. De betrokken stakeholders zijn op de hoogte gehouden over het proces en worden betrokken bij het opstellen van de uitvoeringsplannen.

Financiële toelichting

In het beleidskader Financiële Bestaanszekerheid (bijlage 1) zijn de benodigde financiën weergegeven. In de onderstaande tabel is het totaaloverzicht van de financiën en een dekkingsvoorstel opgenomen, voor de detaillering wordt verwezen naar bijlage 1.

	2024	2025	2026	2027
Totaal benodigde dekking (A)	€ 4.358.460,00	€ 4.482.060,00	€ 4.482.060,00	€ 4.482.060,00
Reeds beschikbare dekking bestaand beleid (B)	€ 4.195.905,97	€ 4.196.812,33	€ 4.197.975,99	€ 4.197.975,99
Dekking bestaand beleid – benodigde dekking (B-A)	-€ 162.554,03	-€ 285.247,67	-€ 284.084,01	-€ 284.084,01
Dekking stelpost effecten samenleven (voorstel)	€ 162.554,03	€ 285.247,67	€ 284.084,01	€ 284.084,01

Voorgesteld wordt om de aanvullend benodigde middelen te dekken uit de stelpost effecten samenleving. De stelpost is structureel en toereikend om de benodigde middelen te dekken. Instemmen met dit raadsvoorstel heeft dus geen effect op het begrotingssaldo. De budgettaire consequenties (budgetneutraal) worden verwerkt in de eerstvolgende technische begrotingswijziging.

Juridische aspecten

N.v.t.

Duurzame aspecten

N.v.t.

Samenhang met andere projecten

- Bestaanszekerheid kan niet als een losstaand beleidsterrein worden gezien. Het vormt de basis om andere interventies en maatregelen te doen slagen. Andersom draagt de inzet op andere beleidsterreinen bij aan het (structureel) versterken van bestaanszekerheid of het voorkomen van een onzeker bestaan. Daarom kiezen we in dit kader voor een integrale benadering en wordt er ook bij de verdere uitwerking actief de verbinding gezocht met andere beleidsterreinen zoals Gezondheid, Sport en Bewegen, Jeugd & Onderwijs, Taal, Kunst & Cultuur en de Sociale Basis.
- Dit kader sluit aan op de Strategische Kaders Werk & Inkomen RDWI (20RV028) en het Beleidsplan Schulddienstverlening RSD (wordt herijkt in 2024). Deze kaders zijn in ZOU-verband opgesteld en geven daarmee richting aan het beleid en de uitvoering van de wettelijke taken door de RSD in samenwerking met de lokale gemeenten. Financiële bestaanszekerheid is onlosmakelijk verbonden aan de bijstand, schulddienstverlening,

participatie, werk en de desbetreffende doelgroep. Met de uitvoering van deze taken bieden we financiële bestaanszekerheid aan inwoners die daar (tijdelijk) niet toe in staat zijn.

Planning en uitvoering

Na vaststelling van het beleidskader gaan we in het najaar van 2024 samen met partners werken aan het opstellen van een uitvoeringsplan. Hier wordt ook de monitoring verder in uitgewerkt.

Communicatie

Stakeholders worden gedurende het proces tot de vaststelling van het beleidskader op de hoogte gehouden en worden betrokken bij de uitvoeringsplannen. Aan het vaststellen van dit stuk is geen publicitair moment gekoppeld. De partners die hebben meegewerkt aan de totstandkoming van dit stuk zullen na uw instemming met het voorliggende stuk het beleidskader per e-mail ontvangen.

Evaluatie

We monitoren de voortgang en de effecten van de speerpunten. Twee jaar na de inwerkingtreding van dit beleidskader wordt de voortgang geëvalueerd en gedeeld met uw raad.

BIJLAGEN

1. Beleidskader Financiële Bestaanszekerheid (inclusief bijlagen);
2. Advies Adviesraad Sociaal Domein (ASD);
3. Reactie college advies ASD.

RAADSBESLUIT

Gemeente **Zeist**

Behoort bij raadsvoorstel
Nr. 24RV043

De raad van de gemeente Zeist;
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 8 oktober 2024;

BESLUIT:

Instemmen met het beleidskader Financiële Bestaanszekerheid 2024-2027

Instemmen met het verwerken van de budgettaire consequenties (dekking uit stelpost effecten samenleven) in de eerstvolgende technische begrotingswijziging.

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van 8 oktober 2024;

De raad voornoemd,

J. Janssen, griffier

J. Langenacker, voorzitter